

Tämä sivu on konekäännetty [\[Linkki\]](#). Konekäännökset voivat sisältää virheitä, jotka saattavat heikentää selkeyttä ja tarkkuutta. Oikeusasiamies ei vastaa mahdollisista epäjohtonmukaisuuksista. Tietojen luotettavuus ja oikeusvarmuus varmistuvat lukemalla edellä linkitetty lähdekielinen versio (englanti). Lisätietoja on [kieli- ja käännöskäytännöissämme](#) [\[Linkki\]](#).

Päätös asiassa 1794/2019/OAM Euroopan komission kieltäytymisestä antamasta kokonaisuudessaan saataville asiakirjoja tapahtumasta, johon osallistui komission virkamiehiä ja entinen komission yksikönpäällikkö

Päätös

Kanteluasia 1794/2019/OAM - **Tutkittavaksi otetut kantelut**, pvm 01/10/2019 - **Suositus** 08/07/2020 - **Päätökset**, pvm 11/12/2020 - **Toimielin, jota kantelu koskee** Euroopan komissio (Hallinnollinen epäkohta) |

Asia koski Euroopan komission kieltäytymistä antamasta yleisesti saataville nimiä asiakirjoista, jotka liittyivät yritystapahtumaan, johon osallistui komission virkamiehiä ja entinen komission yksikönpäällikkö. Kantelun tekijä on toimittaja, joka halusi saada asiakirjojen tiedot tutkiakseen, oliko entinen komission yksikönpäällikkö, joka oli siirtynyt EU:n virkamieskunnasta monikansallisen yhtiön palvelukseen, noudattanut lakisääteisiä velvollisuuksia, joiden mukaan hän ei saa yrittää vaikuttaa entisiin työtovereihinsa.

Oikeusasiamies antoi ratkaisuehdotuksen, jossa hän pyysi komissiota antamaan kantelun tekijälle jäljennökset pyydetyistä asiakirjoista muokkaamatta entisen komission yksikönpäällikön nimeä. Komissio hylkäsi oikeusasiamiehen ehdotuksen ja sanoi, että kantelun tekijä oli tehnyt vain epämääräisiä ja yleisiä viittauksia entisen työntekijän väärinkäytöksiin eikä henkilötietoja voitaisi luovuttaa sellaisten huolenaiheiden perusteella.

Oikeusasiamies katsoi, että komission kieltäytyminen luovuttamasta asiaankuuluvia asiakirjoja muokkaamatta kyseessä olevia henkilötietoja, on hallinnollinen epäkohta. Seuraavassa komissiolle antamassaan suosituksessa oikeusasiamies toisti näkemyksensä siitä, että pyydetyt asiakirjat olisi luovutettava muokkaamatta entisen yksikönpäällikön nimeä.

Oikeusasiamies pitää valitettavana, että komissio ei ole noudattanut hänen suositustaan. Hän on kiinnittänyt useasti huomiota hankaluuksiin, jotka liittyvät virkamiesten pyöröovi-ilmiötä koskevien ehtojen valvontaan. Mahdollisimman suuren avoimuuden varmistaminen on

olennaisen tärkeää, jotta ongelmat voidaan havaita ja ratkaista. Kansalaisten luottamus pyöröovi-ilmiötä koskevien tilanteiden hoitamiseen komissiossa ei lisäännä sillä, että komissio ei tässä tapauksessa anna asiakirjoja kokonaisuudessaan yleisesti saataville.

Kantelun tausta

1. Heinäkuussa 2019 kantelija, toimittaja, pyysi komissiota saamaan yleisön tutustuttavaksi [1] kutsuihin ja muihin asiakirjoihin, jotka liittyvät monikansallisen yrityksen huhtikuussa 2019 järjestämään yritystapahtumaan. Tapahtumaan oli osallistunut useita komission henkilöstön jäseniä ja komission entinen yksikönpäällikkö.

2. Komissio vastasi kantelijalle elokuussa 2019, jolloin se myönsi täyden oikeuden tutustua kolmeen asiakirjaan ja osittain 18 asiakirjaan ja poisti kaikki henkilötiedot.

3. Kantelija pyysi komissiota tarkistamaan päätöstään esittämällä nk. vahvistavan hakemuksen. Kantelija totesi olevansa kiinnostunut komission entisen yksikönpäällikön roolista tapahtuman aikana. Kantelija totesi, että entinen yksikönpäällikkö oli ottanut tehtäväkseen kyseessä olevaa tapahtumaa isännöivässä yrityksessä ja että hän tutki kyseisen henkilön mahdollista eturistiriitaa. Henkilö oli työskennellyt EU:n virkamiehenä suoraan monikansallisen yrityksen kannalta tärkeissä kysymyksissä. Kantelija halusi tutkia, onko henkilö rikkonut velvoitteitaan EU:n entisenä virkamiehenä olemalla yhteydessä entisiin läheisiin komission kollegoihin.

4. **Komissio** vahvisti syyskuussa 2019 alkuperäisen päätöksensä vedoten erityisesti tarpeeseen suojella yksilön yksityisyyttä ja koskemattomuutta [2] Komissio katsoi, että kantelija ei ollut osoittanut, miksi kyseiset henkilötiedot olisi siirrettävä hänelle. Lisäksi komissio katsoi, että oli olemassa todellinen ja ei-hypoteettinen riski, että henkilötietojen julkistaminen vahingoittaisi asianomaisten henkilöiden yksityisyyttä, sillä heihin voisi kohdistua *”ei-toivottuja ulkoisia yhteyksiä”*.

5. Kantelija oli tyytymätön komission vastaukseen ja kääntyi oikeusasiamiehen puoleen. Oikeusasiamies tiedusteli, oliko komissio kieltäytynyt paljastamasta asiakirjoihin sisältyvän entisen yksikönpäällikön nimeä. Oikeusasiamiehen tutkintaryhmä tarkasti pyydettyjen asiakirjojen versiot, joita ei ollut muutettu.

Oikeusasiamiehen ehdotus ratkaisuksi

6. Oikeusasiamies katsoi, että edellytykset henkilötietojen siirtämiselle rekisterinpitäjältä (komissiolta) vastaanottajalle, jäljempänä 'kantelija', täytyivät. [3] Kantelija oli osoittanut, että henkilötietojen siirto on tarpeen tiettyä yleisen edun mukaista tarkoitusta varten eli sen arvioimiseksi, onko olemassa mahdollinen eturistiriita ja onko komissio noudattanut omia eettisiä sääntöjään. Oikeusasiamies katsoi myös, että entisellä yksikönpäälliköllä mahdollisesti olevaa kiinnostusta siitä, että hänen nimensä poistetaan asiakirjoista, ei voida pitää

”oikeutettuna etuna”. Tämä johtui siitä, että nimen käyttö yhden asiakirjan yhteydessä liittyi suoraan kysymykseen siitä, noudattivatko entinen yksikönpäällikkö ja komissio tosiasiaa niiden välisiä yhteyksiä koskevia rajoituksia.

7. Tämän vuoksi oikeusasiamies ehdotti, että komissio toimittaisi kantelijalle jäljennöksen pyydetyistä asiakirjoista poistamatta entisen yksikönpäällikön nimeä [4] .

8. Komissio hylkäsi oikeusasiamiehen ehdotuksen ratkaisuksi ja toisti, että kantelijan esittämä tarve oli yleinen, ja väitti, että komission (entisen) henkilöstön toiminnan valvonta oli yksin sen vastuulla. Komissio katsoi myös, että entisen yksikönpäällikön edut olivat oikeutettuja ja että hänen henkilötietojensa paljastaminen voisi vaarantaa sen [5] .

Oikeusasiamiehen suositus

9. Oikeusasiamies totesi, että kyseinen yksikönpäällikkö oli aiemmin toiminut johtotehtävissä komissiossa ja että hänellä oli näin ollen tietty virkaikä EU:n virkamiestehtävissä. Kun otetaan huomioon, että henkilö oli silloin ryhtynyt julkishallinnon tehtäviin samalla vastuualueella toimivassa yrityksessä, jolla hän työskenteli komissiossa, oikeusasiamies katsoi, että henkilön on hyväksyttävä tietty määrä julkista valvontaa.

10. Oikeusasiamies katsoi myös, että kantelija oli esittänyt riittävät perusteet entisen yksikönpäällikön henkilötietojen siirtämiselle. Oikeusasiamies katsoi myös, että kantelijan esittämän tarkoituksen täyttämiseksi ei ollut tarkoituksenmukaisempia tai vähemmän häiritseviä keinoja.

11. Oikeusasiamies katsoi näin ollen, että komission jatkuva kieltäytyminen antamasta pyydettyjä asiakirjoja yleisön tutustuttavaksi ilman, että entisen yksikönpäällikön nimi olisi poistettu, oli hallinnollinen epäkohta. Näin ollen hän antoi seuraavan suosituksen: [6]

Komission olisi toimitettava kantelijalle jäljennös pyydetyistä asiakirjoista poistamatta komission entisen yksikönpäällikön nimeä [7] .

12. Komissio hylkäsi oikeusasiamiehen suosituksen ja pysyi kannassaan, jonka mukaan se ei voi antaa oikeutta tutustua asianomaisen henkilön nimeen. [8]

13. Komissio toisti, että valituksen tekijän toimittama näyttö, jonka mukaan tiedot on toimitettava, ei riitä täyttämään tietosuojasäännöissä säädettyä tiukkaa oikeudellista testiä [9] . Valituksen tekijä ei osoittanut, miten tietojen toimittaminen oli tarpeen väitetyn eturistiriidan asianmukaisen julkisen valvonnan varmistamiseksi, ja tarkemmin sanottuna, miten tämä tarkastelu korjaisi komission nykyisen valvontamekanismin väitetyt puutteet tässä nimenomaisessa tilanteessa.

14. Komissio väitti, että luovuttaessaan henkilötietoja entinen yksikönpäällikkö saattaisi vaarantaa vakavan maineen vahingoittumisen, koska tiedotusvälineiden tarkastelussa

päädyttäisiin ainoastaan asianomaisiin asiakirjoihin eikä kokonaiskuvaan. Komissio katsoi myös, että asianomainen henkilö ei ollut voimassa olevassa oikeuskäytännössä tarkoitettu *julkisuuden* henkilö [10] .

15. Kantelija korosti komission vastauksesta esittämissään huomautuksissa, että toimittajana hänellä on erityinen vahtikoira, jonka tehtävänä on varmistaa eturistiriitojen kaltaisten kysymysten julkinen valvonta. Hän esitti pyyntönsä julkisena valvojana ja käytti sekä oikeuttaan tutustua asiakirjoihin että oikeuttaan sananvapauteen ja tiedonvälityksen vapauteen. Kieltäessään pääsyn näihin tietoihin komissio ” *luo ”esteitä sananvapauden ja tiedonvälityksen vapauden harjoittamiselle”* .

16. Kantelija korosti myös pitävänsä komission entistä yksikönpäällikköä hyvin tunnettuna henkilönä tietyllä politiikan alan asiantuntemuksella, koska hän oli ollut useita julkisia puheenvuoroja puhujana teollisuuden tapahtumissa. Henkilön asema erityisellä osaamisalueella oli syy siihen, että yksityinen yritys oli palkannut hänet. Kantelijan mielestä juuri henkilön julkinen rooli ansaitsi tulla tarkastetuksi.

Oikeusasiamiehen arvio suosituksen antamisen jälkeen

17. Oikeusasiamies katsoo edelleen, että komission kieltäytyminen ilmaisemasta yksikönpäällikön nimeä riidanalaisissa asiakirjoissa oli hallinnollinen epäkohta.

18. Kun henkilöstön jäsenet poistuvat EU:n julkishallinnosta ottaakseen vastaan tehtäviä yksityisellä sektorilla, mikä johtaa niin sanottuihin pyöröovitalanteisiin, esiin nousee usein huoli entisen julkisen palvelun tehtävän epäasianmukaisesta hyödyntämisestä. Tämä on haaste monille julkishallinnoille. Vaikka tällaisia liikkeitä voidaan pitää normaalina osana työelämää, ne voivat johtaa mahdollisiin eturistiriitoihin. Julkinen valvonta tällä alalla on paitsi järkevää, myös välttämätöntä demokraattisessa yhteiskunnassa. Asianmukaisen julkisen valvonnan salliminen lisää kansalaisten luottamusta julkishallintoon ja sen legitimiyyttä. [11]

19. Tässä tapauksessa kantelija esitti erityisiä todisteita tapahtumasta, jonka entisen yksikönpäällikön uusi työnantaja oli isännöinyt ja johon oli osallistunut entinen yksikönpäällikkö ja nykyiset komission virkamiehet, joiden kanssa hän oli työskennellyt entisessä tehtävässään. Tilanne oli omiaan aiheuttamaan ainakin havaitun eturistiriidan ja kyseenalaistamaan EU:n virkamiehiin sovellettavien sääntöjen tehokkaan täytäntöönpanon.

20. Pyydettyjen tietojen toimittamisen tarkoituksena oli antaa kantelijalle ja muille EU:n kansalaisille mahdollisuus tarkistaa, onko eturistiriitojen välttämiseksi vahvistettuja sääntöjä noudatettu. Viime kädessä tämä julkinen valvonta voi auttaa varmistamaan yleisön luottamuksen EU:n hallintoon joko vahvistamalla, että eturistiriidasta ei ole näyttöä, tai helpottamalla julkisen sektorin osallistumista julkishallintoon sen saattamiseksi vastuuseen.

21. Oikeusasiamies katsoo myös, että kyseessä olevien henkilötietojen luovuttaminen olisi voinut olla entisen yksikönpäällikön edun mukaista: se olisi voinut auttaa hälventämään

henkilön koskemattomuutta koskevat epäilyt.

22. Jos ilmoittaminen olisi osoittanut, että nämä epäilyt olivat perusteltuja, entisen yksikönpäällikön intressi olla antamatta tietoja ei todennäköisesti ole oikeutettu.

23. Mitä tulee komission huoleen siitä, että henkilötietojen luovuttaminen ei olisi antanut yleisölle täydellistä kuvaa tilanteesta, se olisi voinut päättää toimittaa kantelijalle kaikki lisätiedot, joita se pitää merkityksellisinä, jotta hänen olisi helpompi tehdä oikeat johtopäätökset.

24. Oikeusasiamies on useaan otteeseen kiinnittänyt huomiota vaikeuksiin, jotka liittyvät virkamiesten pyörövilikkeisiin liittyvien ehtojen täytäntöönpanoon. Avoimuuden mahdollisimman korkean tason varmistaminen on olennaisen tärkeää, jotta ongelmat voidaan tunnistaa ja niihin voidaan puuttua. Se, että komissio ei tässä tapauksessa ole täysin julkistanut tietoja, ei auta yleistä luottamusta siihen, että komissio hallinnoi pyörövitilanteita.

Johtopäätös

Tutkimuksen perusteella oikeusasiamies päättää asian käsittelyn seuraavalla päätelmällä:

Euroopan komission kieltäytyminen toimittamasta kantelijalle jäljennöksiä pyydetystä asiakirjoista ilman, että komission entisen yksikönpäällikön nimi olisi poistettu, oli hallinnollinen epäkohta.

Tästä päätöksestä ilmoitetaan kantelijalle ja komissiolle .

Emily O'Reilly Euroopan oikeusasiamies

Strasbourg, 11.12.2020

[1] Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi annetun asetuksen 1049/2001 mukaan:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32001R1049&from=EN>
[Linkki].

[2] Asetuksen 1049/2001 4 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti.

[3] Luonnollisten henkilöiden suojelusta unionin toimielinten, elinten ja laitosten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta annetun asetuksen 2018/1725 9 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32018R1725> [Linkki]

[4] Lisätietoja kantelusta ja oikeusasiamiehen ratkaisuehdotuksen koko teksti on saatavilla osoitteessa <https://www.ombudsman.europa.eu/en/solution/en/129972> [Linkki]

[5] Komission vastaus ratkaisuehdotukseen on kokonaisuudessaan saatavilla osoitteessa <https://www.ombudsman.europa.eu/en/correspondence/en/135762> [Linkki]

[6] Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti.

[7] Lisätietoja kantelusta ja oikeusasiamiehen suositusten teksti on kokonaisuudessaan saatavilla osoitteessa <https://www.ombudsman.europa.eu/en/recommendation/en/129973> [Linkki]

[8] Komission suositukseen antama vastaus on kokonaisuudessaan saatavilla osoitteessa <https://www.ombudsman.europa.eu/en/correspondence/en/135763> [Linkki]

[9] Asetuksen 2018/1725 9 artiklan 1 kohdan b alakohta

[10] Unionin yleisen tuomioistuimen tuomio 15. heinäkuuta 2015 asiassa T-115/13, *Dennekamp v. parlamentti*, 119–121 kohta.

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=regulation+1049%252F2001&docid=165829&pageIndex=0> [Linkki]

[11] Ks. myös Euroopan oikeusasiamiehen päätös strategisessa tutkimuksessaan OI/3/2017/NF siitä, miten Euroopan komissio hallinnoi henkilöstönsä pyöröovitalanteita. <https://www.ombudsman.europa.eu/en/decision/en/110608> [Linkki].